

**Показники щодо рівня розвитку компетенцій дошкільників
відповідно до освітніх ліній Базового компонента дошкільної освіти (нової редакції)**

Збірник: Моніторинг якості дошкільної освіти.
– 2-е вид. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2014. – 148 с.

Освітня лінія «Особистість дитини»

№ з/п	Складові	Показники за Базовим компонентом дошкільної освіти	Ранній вік (2-3 роки)	Молодший дошкільний вік (4-5 років)	Старший дошкільний вік (6-7 років)
0	1	2	3	4	5
ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК					
1	Здоров'я та фізичний розвиток	Усвідомлює цінність здоров'я, його значення для повноцінної життєдіяльності	Починають формуватися навички здорового способу життя	Усвідомлює, що здоров'я важливе для повноцінної життєдіяльності	Усвідомлює складові здоров'я
		Володіє елементарними знаннями про основні чинники збереження здоров'я	Одержує елементарні знання про здоров'я від батьків, вихователів	Елементарні знання про здоров'я поглиблюються під впливом батьків, дорослих, вихователів	Свідомо ставиться до збереження свого здоров'я, обирає еталони для наслідування
		Робить щоденну ранкову гімнастику	Наслідуює гімнастичні вправи, які роблять батьки, або ті, що бачить по телевізору та ін.	Разом з батьками робить щоденну ранкову гімнастику. Вправи виконує охоче, із задоволенням	Може робити щоденну ранкову гімнастику як із батьками, так і самостійно. Аналізує результати виконання різними людьми фізичних вправ, досягнень, порівнює їх між собою
		Розуміє значення правильного харчування для зміцнення здоров'я	Дитина привчається за допомогою дорослих приймати їжу не відволікаючись, бути охайним під час їжі, правильно користуватися столовими приборами, не заважати іншим під час приймання їжі	Прагне приймати їжу не відволікаючись, бути охайним під час їжі, правильно користуватися столовими приборами	Уміє самостійно приймати їжу, не відволікаючись, бути охайним під час їжі, правильно користуватися столовими приборами, не заважати іншим під час приймання їжі.
		Дотримується правил здоров'язбережувальної поведінки	Намагається не гратися гострими та дрібними предметами; знає, що категорично заборонено брати ліки та хімічні речовини; не можна грати з сірниками; має початкові знання про правила дорожнього руху; знає правила безпечної поведінки з домашніми тваринами та незнайомими	Має поняття про користь і небезпеку вогню, знання про небезпеку від користування гострими, ріжучими, дрібними предметами; знає про небезпеку від гарячого, ліків, хімічних речовин; знає елементарні правила поведінки на дорозі; знає початкові правила	Уміє запобігти виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки вдома, уміє користуватися телефоном для виклику рятувальних служб; знає правила поведінки пішоходів, правила поведінки в транспорті; відрізняє отруйні гриби від їстівних;

			людьми	поводження з незнайомцями; знає правила поведінки біля водойми у літній і зимово-весняний періоди; має елементарні знання про правила поведінки з домашніми тваринами; знає про існування отруйних грибів і ягід	знає правила поведінки щодо поведінки з домашніми та безпритульними тваринами; знає про поведінку в лісі та біля водойми в різні пори року; уміє користуватися гострими та ріжучими предметами; знає про наслідки неправильного використання ліків; знає про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами; має уявлення про поведінку під час стихійного лиха
		Бере участь в оздоровчих та фізкультурно-розвивальних заходах	Бере участь у різних формах діяльності з фізичного розвитку, організованих вихователем	Проявляє інтерес до вправ з елементами спорту, витримку та наполегливість; проявляє інтерес до результатів рухової діяльності, від якої отримує позитивний емоційний настрій	Отримує фізичне та естетичне задоволення від участі в оздоровчих та фізкультурно-розвиваючих заходах; володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби
		Виявляє позитивне ставлення до національних та сімейних оздоровчих традицій	Має уявлення про те, яке значення мають для здоров'я українські національні страви, знає деякі з них; має початкові уявлення про народні та національні свята та звичаї	Має уявлення про оздоровчу спрямованість побуту українського народу, про оздоровчі аспекти національної кухні, одягу, посуду, про різновиди українських оздоровчих ігор-забав, пісень, танців	Знає про оздоровчу спрямованість побуту українського народу: облаштування хати, посуд, одяг, українські страви як запоруку здоров'я; має уявлення про народну фітотерапію; знає твори усної народної творчості
		Знає про вплив основних природних чинників на стан здоров'я організму	Розуміє, що прогулянки на свіжому повітрі – це один із чинників здоров'я; розуміє, що чисте довкілля – запорука здоров'я	Знає основні ознаки здоров'я та нездоров'я. Диференціює свій здоровий і хворобливий стани, навчається відповідно поводитися, усвідомлює їх залежність від загартованості, здорового способу життя, якості та кількості їжі, зручного одягу, розвитку своєї активності	Знає про необхідність здорового способу життя, дотримується відповідних вимог свідомого ставлення до збереження здоров'я; має уявлення про те, як явища природи, її об'єкти, живий світ впливають на стан органів і систем людського організму
		Володіє найпростішими навичками загартування. Виявляє інтерес до процедур загартування	Здійснює загартування з допомогою батьків, виконуючи елементарні гартувальні	Має знання про загартування. Здійснює вологе обтирання, обливання ніг, тіла. Із	Може здійснювати процедури загартування самостійно, знає про користь загартування для

			процедури; негативно ставиться до шкідливих звичок	задоволенням бере участь у загартувальних процедурах	організму, правила безпечного загартування організму повітрям, водою та сонцем
		Визначає і правильно називає частини тіла та основні органи, знає про їх елементарні функціональні можливості	Правильно називає частини тіла та показує їх; проявляє інтерес до фізіологічних відмінностей між дівчатами та хлопчиками	Правильно називає частини тіла та основні органи, знає про їх елементарні функціональні можливості. Проявляє інтерес до знань про внутрішні органи, їх значення для здоров'я людини. Співвідносить свою тілобудову з тілобудовою інших людей, порівнює їх між собою. Орієнтується в органах своїх чуттів; цікавиться відмінностями між дівчатками і хлопчиками, жінками та чоловіками; починає усвідомлювати, що з віком людина змінюється, має різні вікові періоди	Правильно називає частини тіла та основні органи, знає про їх елементарні функціональні можливості; володіє практичними навичками особистої гігієни та культури споживання їжі
		Розуміє, що є шкідливим, а що корисним для організму	Розуміє, що виконання гігієнічних процедур є корисним для організму; має елементарну уяву про користь вживання овочів і фруктів	Розуміє значення руху в оздоровленні людини; має уявлення про вплив корисної їжі для здоров'я, має стійкі навички гігієни харчування знає цілющі властивості води, розуміє, що брудна вода – загроза для здоров'я	Розуміє, що рухова активність і загартувальні процедури приносять користь здоров'ю; розуміє важливість для здоров'я дотримання режиму харчування, сну, рухової активності; має знання про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я
		Орієнтується у призначенні органів чуттів, дотримується правил їх оберігання	Орієнтується в основних проявах органів чуття: око – бачить, вухо – чує та ін.	Має елементарні уявлення про використання фізичних вправ для збереження зору; про орган слуху, пізнання через слух, тренування слуху	Має уявлення про очі (як ми бачимо), слуховий апарат людини (як ми чуємо)
		Усвідомлює різні етапи життєвого шляху людини: народження, дитинство, юність, зрілість, старість	Знає про старших і менших у своїй родині, називає їх за сімейним статусом; називає статус людини за віковими ознаками	Має знання про вік людини: немовля, дитина, дорослий, старий	Усвідомлює різні етапи життєвого шляху людини: народження, дитинство, юність, зрілість, старість. Проявляє повагу у ставленні до старших
		Має елементарне уявлення про статеву належність, орієнтується в ознаках своєї статевої належності	Оперує назвами людської статі (чоловік-жінка, хлопчик-дівчинка).	Розрізняє стать людей за зовнішністю, поведінкою, діяльністю.	Знає особливості будови тіла людини, фізичні відмінності дівчинки-хлопчика, жінки-

			За зовнішніми ознаками ідентифікує себе з представниками своєї статі та визначає статеві відмінності	Орієнтується в статеворольовій поведінці, пов'язаній із можливостями дівчинки-хлопчика, жінки-чоловіка	чоловіка
		Із повагою ставиться до протилежної статі	Виховується на почуттях дбайливого ставлення одне до одного	Виховується на почуттях взаємодопомоги, дружби, шанобливого ставлення до людей протилежної статі	Виявляє почуття щирості, приязності, співчуття до оточуючих, до людей протилежної статі
2	Безпека життєдіяльності	Диференціює поняття «безпечно» й «небезпечно»	Знає елементарні правила дорожнього руху та протипожежної безпеки	Знає правила дорожнього руху та правила протипожежної безпеки; помічає тих, хто їх не дотримується	Добре знає основні правила дорожнього руху та правила протипожежної безпеки, уміє пояснити їх особливості
		Усвідомлює важливість безпеки життєдіяльності (власної та інших людей)	Прислухається до зауважень батьків і дорослих із питань безпеки життєдіяльності	Уміє самостійно дотримуватися основних правил безпеки життєдіяльності	Знає правила безпеки життєдіяльності. Робить іншим зауваження за недотримання правил безпечної поведінки та здорового способу життя
		Знає правила безпечного перебування вдома, у дошкільному закладі, на вулиці, на воді, на льоду, ігровому, спортивному майданчиках та ін.	Знає, що не можна брати електроприлади, ріжучі предмети, сірники та ін.	Має уявлення про наслідки забав у небезпечних місцях, із небезпечними предметами	Знає правила безпечного перебування вдома, поза домом, правила користування електроприладами, газом; знає, що без дорослого не можна ними користуватися
		Орієнтується в правилах поведінки з незнайомими предметами та речовинами, пожежної та електробезпеки	Має елементарні уявлення про правила безпечної поведінки з різними предметами, знає, що категорично заборонено брати ліки та хімічні речовини; розуміє, що ігри з сірниками можуть бути причиною пожежі	Розуміє причини виникнення пожежі, знає про елементарні рятувальні дії під час пожежі; розуміє небезпеку від користування гострими, ріжучими та вибухонебезпечними предметами, має елементарні знання щодо самостійного користування ліками й термометром, електроприладами	Уміє запобігати виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки вдома, уміє діяти при виникненні пожежі, уміє використовувати елементарні навички гасіння вогню, користуватися телефоном для виклику рятувальних служб; уміє користуватися ножем, ножицями, голкою, виделкою, іншими гострими та ріжучими предметами; знає про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами; має уявлення про поведінку під час стихійного лиха
		Орієнтується в правилах користування транспортом, в основних знаках дорожнього руху	Має початкові знання про правила дорожнього руху: транспорт їде по проїжджій	Має поняття про різні види переходів, дорожні знаки для пішоходів, правила поведінки	Знає правила поведінки в транспорті та на вулиці, орієнтується за світлофором і

			частині дороги, пішоходи ходять по тротуару; знає, як переходити вулицю по пішохідному або підземному переходу; знає, що означають кольори світлофора	у транспорті та біля дороги	деякими дорожніми знаками, має уявлення про роботу ДАІ
		Знає та може скористатися номером телефону основної служби допомоги (пожежна, медична, міліція)	Знає, що за допомогою необхідно звертатися до дорослого	Знає номери телефонів основних служб допомоги при надзвичайних ситуаціях	Уміє користуватися телефоном для виклику рятувальних служб
		Усвідомлює, до кого можна звернутися в критичній ситуації	Знає, що за допомогою необхідно звертатися до дорослого	Розрізняє характер критичних ситуацій, усвідомлює, до якої служби необхідно звернутись	За допомогою звертається до дорослого
		Володіє навичками безпечної поведінки при агресивному поведженні однолітків або дорослих	Усвідомлює, що є рідні й чужі люди; знає, що з незнайомцями не можна вступати в контакт	Уміє налагоджувати стосунки в мікрогрупі, проявляти товариськість, уміє дружити та уникати сварок	Знає правила поведінки в дитячому колективі, уміє спілкуватися з дорослими відповідно до ситуації, поважає старших
3	Здоров'я та хвороба	Розрізняє стани здорової або хворої людини	Розуміє, що здорова людина весела, активна; хвора людина – сумна, має больові відчуття	Розрізняє стани здорової й хворої людини	Розрізняє хвору та здорову людину, розуміє причини захворювання
		Орієнтується в основних показниках власного здоров'я (самопочуття, відсутність больових відчуттів) та здоров'я оточуючих людей	Вчиться розуміти, що відсутність больових відчуттів є ознакою здорової людини	Має елементарні навички першої допомоги, коли захворів хтось із дорослих (подати води, ліки, термометр тощо)	Усвідомлює можливі чинники загрози здоров'ю людини; має знання про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я
		Знає, що для зміцнення здоров'я й запобігання захворюванням корисні рухова діяльність, правильне харчування, безпечна поведінка, догляд за тілом	Виконує елементарні загартувальні процедури, активно рухається, проявляє інтерес до рухливих ігор	Розуміє значення руху в оздоровленні людини; розуміє, що людина часто хворіє, якщо не береже свого здоров'я; має знання про функції шкіри та догляд за нею, знає правила захисту тіла від негоди, добирає одяг за сезоном	Розуміє, що рухова активність і загартувальні процедури приносять користь здоров'ю, володіє навичками основних рухів і вправ загартування; знає будову власного тіла, володіє практичними навичками особистої гігієни
		Виокремлює основні ознаки захворювання (висока температура тіла, біль, відсутність апетиту)	Має елементарні уявлення про хворобу (відчуває біль і може про нього повідомити)	Знайомий із деякими ознаками захворювань: піднімається температура тіла, болить голова, виокремлює ознаки застуди	Знає ознаки хворої людини, називає її прояви
		Повідомляє дорослому про погане самопочуття, під його керівництвом виконує необхідні лікувальні процедури	Знає, що мама й тато піклуються про здоров'я малюка, можуть йому допомогти при захворюванні	Уміє поводитися під час хвороби, виконує настанови лікаря, необхідні процедури	Має практичні навички допомоги хворим дорослим
		Знає про існування різних захворювань, толерантно ставиться до хворих однолітків	Знає, що існують лікарні, де працюють лікарі; знає про правила спілкування з	Має уявлення та елементарні знання про деякі інфекційні хвороби людини (грип, ангіна,	Знає про небезпеку, яка може загрожувати людині: переохолодження, перегрів

			однолітками, що захворіли	нежить); знає основні правила захисту від інфекційних хвороб, надання першої допомоги хворій людині	організму, травми, харчові отруєння; співчуває хворим одноліткам
		Знає, що розвиток людського тіла, його здоров'я залежить від повноцінного харчування, відрізняє корисну їжу від шкідливої	Знає та називає частини тіла, показує їх; починає розуміти, яка їжа корисна	Має знання про вплив їжі на здоров'я, розуміє її корисність	Розуміє залежність стану здоров'я від продуктів харчування, розуміє корисність споживання овочів і фруктів для організму
		Оперує назвами основних корисних напоїв, знає про їх роль для розвитку організму	Знає назви деяких напоїв, уміє їх уживати	Знає назви корисних напоїв, роль їх використання для розвитку організму (сік, чай, трав'яні напої)	Знає про роль напоїв у життєдіяльності людини, про існування настоїв із цілющих трав, що вони прискорюють одужання хворої людини
		Розуміє виняткове значення питної води для здоров'я, орієнтується в ознаках спраги й голоду	Може повідомити про своє бажання утомити спрагу чи голод	Розуміє, що брудна вода – загроза для здоров'я, знає цілющі властивості води	Знає, що організму людини потрібна вода, розуміє її значення, цілющі властивості
		Дотримується вимог щодо розпорядку дня та культури харчування	Розуміє, що для здоров'я потрібно дотримуватися режиму дня	Має навички культури поведінки за столом та гігієни харчування; розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини	Розуміє важливість для здоров'я дотримання режиму харчування, сну, рухової активності
4	Гігієна життєдіяльності	Самостійно виконує основні гігієнічні процедури. Без нагадування дорослого користується основними гігієнічними засобами та предметами догляду; знає, що ними користуються індивідуально	Володіє елементарними навичками обслуговування. З допомогою дорослого виконує культурно-гігієнічні дії з використанням гігієнічних засобів. Формується позитивне ставлення до гігієнічних процедур: умивання, чищення зубів, миття рук тощо	Уміє сам виконувати гігієнічні процедури. Помічає свої брудні руки, обличчя, миє їх самостійно, витирає руки рушником. Уміє користуватися зубною щіткою, прополіскує рот після приймання їжі	Самостійно виконує різні гігієнічні процедури, розуміє їх корисність для себе. Робить зауваження іншим стосовно брудних рук, обличчя, одягу
		Прагне бути охайним, володіє елементарними навичками особистої гігієни	Володіє елементарними навичками особистої гігієни, прагне бути охайним	Наслідуючи дорослих, елементарно себе обслуговує: вдягається на прогулянку, роздягається після неї, регулює кількість одягу залежно від стану погоди; самостійно їсть, прибирає після себе іграшки та знаряддя праці	Прагне до охайності, добре розуміє значення особистої гігієни в житті людини; охайний сам і робить зауваження іншим

		Намагається контролювати власну поставу, усвідомлює вплив постави на здоров'я, зовнішню красу тіла, естетику рухів, виконує комплекс вправ для запобігання порушення постави і плоскостопості	Контролює власну поставу з допомогою дорослого	Уміє зберігати правильну поставу, виконує вправи за вказівкою вихователя. Дбає про естетику своїх рухів	Зберігає правильну поставу, чітко виконує вправи для запобігання порушення постави і плоскостопості, усвідомлює їх важливість для зберігання краси тіла
5	Рухова активність та само-регуляція	Усвідомлює роль фізичних вправ у розвитку та зміцненні організму, емоційно реагує на власні досягнення в руховій сфері (пластичність, виразність та естетика рухів). Здатний самостійно застосовувати руховий досвід у повсякденному житті, оцінює й регулює можливості власного тіла	Охоче бере участь у руховій діяльності разом із дорослими. Рухається, зберігаючи стійке положення тіла, виконує різноманітні вправи в стрибках, киданні, повзанні, лазінні, рівновазі. Узгоджує власні рухи з рухами інших дітей, удосконалює рухові навички, намагається дотримуватися напрямку в діях із м'ячем Радіє своїй фізичній вправності, прагне бути спритним	Проявляє рухову активність у різних видах діяльності, спільних із дорослими іграх і розвагах; самостійно виконує вправи за зразком	Позитивно ставиться до спільної рухової діяльності; об'єднань за інтересами, пов'язаними із фізичним розвитком; отримує фізичне та естетичне задоволення від чіткого виконання рухових дій, усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я людини
		Володіє основними рухами (ходіння, біг, стрибки, лазіння). Виконує з різних вихідних положень вправи з предметами та без них.	Самостійно намагається виконувати різноманітні рухи у звичних умовах. Любить переносити різні предмети з місця на місце та виконувати з ними різні дії	Привертає увагу дорослого до своєї вправності: швидкої ходьби, бігу, підскоків, вправ для рук, ніг, тулуба, уміє ходити з вільними, природними рухами рук, тримаючись прямо; бігає легко, ритмічно, володіє різними видами ходьби та бігу; упевнено стрибає з місця, відштовхуючись двома ногами, змахуючи руками; уміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів	В іграх з однолітками показує себе вмілим, активним, вправним, спритним, фізично витривалим, сильним, сміливим. Прагне до легкості в ходьбі й бігові, під час бігу енергійно відштовхується від опори, збільшує довжину кроку, бігає з різною швидкістю, поєднує біг із подоланням перешкод; стрибає у висоту та довжину з розбігу, правильно розбігається, лазить по гімнастичній стінці різними способами, оволодіває лазінням по канату довільним способом, успішно пролізає в обруч прямо, лівим і правим боком, підлізає під дугу, перелазить через лаву довільним способом
		Знає та свідомо дотримується правил у рухливих і спортивних іграх, цінує чесність, виявляє спритність	Прагне виконувати свої рухи правильно, узгоджує свої рухи з іншими; в іграх наслідує	Бере участь у нескладних рухливих іграх, катанні на велосипеді, санчатах, лижах,	Знає правила сам і допомагає іншим дотримуватись правил гри; уміє підкидати та ловити

			старших дітей; прислухається до порад дорослих	виконує дії з м'ячем, обручем; проявляє інтерес до вправ з елементами спорту	м'яч однією рукою, відбиває м'яч від підлоги, стіни, поєднує мах з енергійним кидком предмета
		Володіє власним тілом, свідомо реагує на елементарні потреби організму, витримує відповідно віку фізичне навантаження. Виявляє вольові зусилля в руховій діяльності	Активно бігає, стрибає, перестрибує. Намагається дотримуватися напрямку в діях із м'ячем	Упевнено стрибає з місця, відштовхуючись обома ногами, змахуючи руками; уміє ловити м'яч кистями рук, проявляє влучність при киданні м'яча в ціль	Володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби; прагне до легкості в ходьбі й бігові, бігає з різною швидкістю, поєднує біг із подоланням перешкод
6	Здоров'я-збережувальна компетенція	Обізнаність про будову свого тіла, гігієнічні навички за його доглядом; належністю до певної статі; продуктами харчування; основними показниками свого здоров'я, цінністю здоров'я для людини	Знає про будову свого тіла, уміє мити руки, обличчя; подобається бути охайним	Знає про будову свого тіла, володіє елементарними навичками особистої гігієни	Знає особливості тіла людини, дотримується особистої гігієни
		Уміння виконувати основні рухи та гімнастичні вправи; застосовувати здобуті знання, уміння й навички щодо збереження здоров'я, не зашкоджуючи як власному, так і здоров'ю інших людей	Виконує основні різноманітні вправи в стрибках, киданні, повзанні, лазінні, для збереження рівноваги; рухається, зберігаючи стійке положення тіла, орієнтується в просторі	Може добре тримати рівновагу, стежити за положенням свого тіла під час використання різноманітних вправ; уміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів	Володіє навичками основних рухів, уміє доцільно їх використовувати в разі потреби; розуміє важливість для здоров'я дотримання рухової активності
		Дотримання правил безпеки життєдіяльності	Має елементарні уявлення про правила безпечної поведінки під час фізичних занять, ігор	Знає правила поведінки дітей під час навчання різних видів оздоровчих процедур під час виконання рухів, знає правила безпечного користування приладдям та інструментами	Володіє навичками правильної і безпечної поведінки під час рухової активності